Supliment al revistei „Impact strategic”

COLOCVIU STRATEGIC

Nr. 11 (178) / 2020
Indexat în
CEEOL și ROAD

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

ASPECTE COMPARABILE ȘI ELEMENTE IREALIZABILE ÎN PROCESUL UNIFORMIZĂRII SISTEMULUI DE HRĂNIRE OBLIGATORIU ÎN ARMATA ROMÂNIEI

Cosmin-Alin MĂGDĂLIN

Comparable aspects and unrealizable elements in the process of standardization of the mandatory feeding system within the Romanian army

Abstract: *During this article I will highlight the comparative aspects of the current feeding systems in the Romanian Army, by finding and offering arguments necessary to rethink the standardization of the mandatory feeding system. For this, starting from the introductory aspects, I will highlight some theoretical considerations, necessary to support the arguments offered. For compliance, I will present a comparison between the outsourced feeding system and the mandatory system itself, respectively by straw for a fee. In order to draw effective conclusions, I will present the strengths and weaknesses of paid feeding, in order to highlight that the transition to mandatory feeding is not a very effective solution, although the legislation in force requires this starting with 2022, without taking into account the negative aspects of this mandatory standardization.*

Keywords: *comparison, for a fee (surcharge), feeding system, trends, efficiency, uniformity.*

Aspecte comparabile și elemente irealizabile în procesul uniformizării sistemului de hrănire obligatoriu în Armata României

Rezumat: *În decursul acestui articol doresc să evidențiez aspectele comparative ale sistemelor de hrănire actuale din Armata României, prin găsirea și oferirea de argumente necesare regândirii uniformizării sistemului de hrănire obligatoriu. Pentru aceasta, pornind de la aspectele introductive, voi reliefa câteva considerații teoretice, necesare susținerii argumentelor oferite. Pentru conformitate, voi prezenta o comparație între sistemul de hrănire externalizat și sistemul propriu obligatoriu, respectiv prin popotă contra cost. Pentru identificarea eficientă a concluziilor, voi prezenta punctele tari și punctele slabe ale sistemului de hrănire - tip contra cost, cu scopul de a evidenția că trecerea la hrănirea obligatorie nu reprezintă o soluție tocmai eficientă, deși legislația în vigoare impune acest lucru începând cu anul 2022, fără a lua în considerare aspectele negative ale acestei uniformizări obligatorii.*

Cuvinte-cheie: *comparație, contra cost, sistem de hrănire, tendințe, eficiență, uniformizare.*

Introducere

Alinierea și coordonarea efortului logistic al Armatei României cu standardele și procedurile impuse de cadrul și misiunile NATO a însemnat și modernizarea serviciilor care sprijină resursa umană pentru a răspunde cerințelor curente, a susține sănătatea fizică și psihică a militarilor și a asigura toate condițiile de trai și luptă la nivelul secolului XXI. Unul dintre aceste servicii, de o importanță deosebită, este acela de *hrănire a efectivelor*.

Odată cu trecerea timpului ne apropiem de anul 2022, un an de referință pentru uniformizarea sistemului de hrănire din Armata României. Actuala Concepție privind capacitatea de refacere a sistemului de hrănire din Armata României, emisă de Direcția Logistică în anul 2020, impune trecerea etapizată la hrănirea în sistem propriu, prin care obligă personalul prezent la program să servească o masă caldă pe zi, de regulă fiind masa de prânz. Astfel, toate unitățile militare din România trebuie să treacă la hrănirea în sistem propriu obligatoriu, cu excepția instituțiilor de învățământ militar.[1]

[1] L-381 din 05.03.2020, *Concepția privind refacerea capabilităților proprii de hrănire în Armata României*, pp. 3-5.

Slt. Cosmin-Alin MĂGDĂLIN *este absolvent de studii universitare de masterat în Științe Administrative la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, România (e-mail: cosmin_mca@yahoo.com).*

Vom observa pe parcursul prezentului articol că avem două modalități de hrănire: în sistem externalizat prin S.C. Ro-ArmyCatering S.A. și în sistem propriu. La rândul său, sistemul propriu induce două modalități de hrănire: obligatoriu și contra cost.

Prin urmare, știm că nu se poate exercita nicio activitate în cazarmă sau în aplicații externe, fără profesionalismul intendentului.

În prezentul articol, doresc să ofer câteva considerații cu privire la modalitățile de hrănire, prin compararea acestora, pentru a evidenția că hrănirea obligatorie în sistem propriu nu reprezintă soluția optimă.

Următorul punct cuprinde informațiile legate de sistemele de hrănire, prin prezentarea atribuțiilor personalului cu responsabilități în domeniu. Nu în ultimul rând, am relevat corelația privind sistemul de hrănire externalizat cu sistemul de hrănire tip popotă contra cost și cu sistemul propriu de hrănire, fiecare dispunând de aspecte pozitive, respectiv negative.

1. Considerații teoretice privind sistemul de hrănire

Hrănirea militarilor este reglementată de acte legislative și norme interne ale M.Ap.N., unele mai învechite, altele mai de actualitate, dar toate au la bază *Ordonanța Guvernului României nr. 26 din 22 iulie 1994* privind drepturile de hrană în timp de pace, aprobată cu modificări prin *Legea 143/1994*, republicată, modificată și completată prin *Legea 523/2003*. În continuare este utilizată ca reglementare de referință L.-12/2002, considerată esențială în realizarea sistemului de hrănire, la fel ca și reglementările specifice hrănirii la pace. Anual este elaborată la nivel central bază legală reprezentată de Concepția de hrănire pentru anul viitor.

Unul dintre specialiștii de profil consideră că: „*Pornind de la misiunea fundamentală a logisticii – asigurarea tuturor condițiilor de trai și luptă a personalului –, hrănirea efectivelor devine un element esențial în existența și în susținerea oricărei armate*”.[2] Realizări remarcabile se doresc a fi și în domeniul hrănirii efectivelor de militari. Totuși, specialiștii în domeniu doresc să păstreze această modalitate de hrănire doar în instituțiile militare de învățământ.

Concomitent cu schimbarea modalității sistemului de hrănire, trebuie luat în considerare aspecte primordiale, printre care amintim: asigurarea cu materiale de resortul hrănirii existente pe piață în prezent (linii de autoservire, tigăi basculante, grătare cu rocă vulcanică etc), încadrare cu personal specializat, refacere infrastructură. Toate cele enumerate reprezintă o investiție enormă, când ne raportăm doar la o singură unitate militară, ca să nu mai vorbim de sumele necesare în momentul în care facem un simplu calcul exponențial, raportat la numărul de cazărmi din România, baza legală fiind constituită de L-381/2020.[3]

Indiferent de modalitatea de hrănire se pune mare accent pe respectarea normelor igienico-sanitare pe tot parcursul procesului de preparare și servire a hranei, acolo unde legislația în vigoare impune atribuții , standarde de îndeplinit și cerințe de realizat pentru fiecare categorie, în funcție de domeniul de activitate.

Dacă analizăm *evoluția istorică a sistemului de hrănire de la 1989 până în prezent*, observăm că hrănirea a cunoscut un moment de declin în perioada 2001-2008, când s-a încercat implementarea sistemului externalizat, succesul fiind doar parțial pentru anumite unități.

Din anul 2009 s-a impus sistemul propriu de hrănire, care spera să fie mai puțin costisitor din punct de vedere financiar, prin ordine specifice și regulamente.

Ca alternativă, s-a ajuns la înființarea în cadrul C.N. Romtehnica S.A. a S.C. Ro-ArmyCatering S.A., începând cu anul 2011.

După aproape 10 ani, se dorește, încă o dată, trecerea la hrănirea obligatorie și eliminarea sistemului de hrănire externalizat.

Finalitatea dorită pentru acest demers a fost adoptarea unui sistem de hrănire modern și flexibil, obținerea de economii la bugetul apărării și degrevarea comandanților unităților militare de unele probleme logistice, care le ocupau mult din timpul necesar pentru planificarea, conducerea și execuția misiunii de luptă.

2. Aspecte comparative între sistemele de hrănire

Începând cu ianuarie 2007, amintim desființarea grupelor de hrănire/popotelor din foarte multe unități militare. La scurt timp, se impune revenirea la hrănire obligatorie. Timpul fiind scurt, rezultatele nu sunt cele așteptate, deși apar noi reglementări de profil.

Legislația în vigoare impune activarea la nivelul entităților militare a grupelor de gospodărire/ hrănire, fără a lua în considerare impactul bugetar negativ și investițiile necesare, pe lângă necesitatea acerbă a resursei umane, cea mai importantă de altfel.

Pe parcursul articolului, am inclus aspectele teoretice relevante organizării și funcționării sistemului de hrănire, urmând ca în capitolul de față să evidențiez diferențierile între sistemul de hrănire externalizat și cel propriu (obligatoriu/contra cost).

[2] Gheorghe Minculete, „Prezent și perspectivă în intendența română” în *Revista Academiei Forțelor Terestre*, nr. 4(24), 2001, URL: https://www.armyacademy.ro/rev4_2001.php, accesat la 19.08.2020.

[3] L-381 din 05.03.2020, *Concepția privind refacerea capabilităților proprii de hrănire în Armata României*, p. 5.

2.1. Comparația între sistemul de hrănire propriu (obligatoriu/contra cost) și cel externalizat

După cum reiese din cele prezentate succint în continuare, este evident că efectuarea hrănirii în sistem externalizat este mai avantajoasă decât sistemul de hrănire propriu obligatoriu, sub toate aspectele: uman, material și financiar. Dar cel mai eficient va rămâne sistemul propriu de hrănire - tip contra cost.

În completarea analizei comparative expusă de Marius Chiriță în anul 2014, pentru aprofundarea studiului, în tabelul următor am analizat din punct de vedere al eficienței, cele trei modalități de hrănire.[4]

Criteriu analizat	Sistem externalizat (1)	Sistem propriu obligatoriu (2)	Sistem propriu contra cost (3)	Eficiență și clasificare[5]
0	1	2	3	4
Structura de conducere a unității	Reducerea timpului alocat pentru organizarea, conducerea și îndrumarea activității de hrănire; rezultate slab-calitative ale hrănirii.	Activitatea se bazează pe asigurarea hrănirii militarilor în defavoarea executării celorlalte misiuni; hrănirea devine o rutină în timp.	Implicații minime, rol onorific, activitatea revine în totalitate structurilor de logistică/deservire.	3 1 2
Structura de logistică	Îndrumă, coordonează și controlează activitatea, urmărind respectarea clauzelor contractuale. Sarcini minime ale personalului.	Planifică, organizează, conduce, gestionează, controlează și execută în totalitate toate acțiunile implicate de activitatea de hrănire externalizată (documente, aprovizionare, recepție, depozitare, control, întreținere spații și utilaje). Sarcinile revin în totalitate personalului.	Împarte atribuțiile procesului de hrănire între Structura de management a hrănirii și Structura de execuție a hrănirii, structuri direct răspunzătoare de întreaga activitate. Sarcinile se împart între cele două structuri.	1 3 2
Personalul de specialitate/ execuție/ deservire	Este asigurat de către operatorul economic, care este responsabil de toate implicațiile pe linia resurselor umane. În realitate, acesta solicită sprijin cu personal din cadrul unității militare, datorită deficitului de angajați.	Este nevoie de încadrarea funcțiilor care au fost restructurate; vor fi excluse detașările, pregătirea în a doua specializare; va fi mărit statul de funcții; vor fi înființate noi funcții, raportat la numărul de funcții din statul de organizare al unității.	Hrănirea se realizează cu personalul existent; numărul de funcții existente fiind calculate pentru o masă pe zi. Nu este necesară înființarea unor funcții noi și de încadrarea celor existente.	3 1 2
Cheltuieli de personal	Intră în sarcina operatorului prestator. Mai mici decât în sistemul militar, dacă nu se solicită sprijin cu personal.	Mai mari prin creșterea numărului de funcții încadrate cu specialiști militari.	Mai mici decât la hrănirea obligatorie datorită personalului redus.	3 1 2
Cheltuieli materiale/ de întreținere	Toate cheltuielile cu utilitățile, întreținerea, dotarea și asigurarea integrității bunurilor puse la dispoziție sunt în sarcina operatorului economic, care are în custodie utilaje și materiale specifice de resortul hrănirii, la care se adaugă și utilizarea infrastructurii (clădiri, spații etc.).	Costuri mai mari pentru întreținerea și plata utilităților. Toate revin în sarcina unității militare.	Cheltuielile revin în sarcina unității militare, dar sunt diminuate datorită numărului redus de abonați la masă.	1 3 2
Costuri	Costul total al prestației poate fi cu până la 50% mai mare decât valoarea financiară a normelor de hrană.	Costul executării activității este mai mare decât valoarea financiară a normelor de hrană, dar mai mic decât cel în sistem externalizat, datorită lipsei cotei de profit.	Costul total este în funcție de valoarea mesei care se stabilește prin Comitetul de Popotă. Costul este mai mic decât la celelalte modalități de hrănire.	3 2 1

[4] Marius Chiriță, „Analiză comparativă privind hrănirea personalului Armatei României", în *Revista Comunicațiilor și Informaticii*, nr. 1/2014, pp. 55-59.

[5] Codificarea din ultima coloană reprezintă cele trei tipuri de sisteme ale hrănirii, regăsite în tabelul de față. Rezultatul reflectă o părere proprie și personală având la bază criteriul eficienței sistemului de hrănire, respectiv punctele tari și punctele slabe ale hrănirii tip contra cost, prezentate în ultima parte a capitolului.

0	1	2	3	4
Dotări	Se asigură în regim propriu de către firma prestatoare sau se iau în custodie de la unitatea militară. Bunurile trebuie returnate în aceeași stare, dar, în realitate, uzura nu se plătește.	Uzura bunurilor materiale utilizate în această activitate nu se recuperează, fiind necesară înlocuirea acestora, ceea ce duce la costuri suplimentare. Limitări în achiziționare.	Bunurile materiale se depreciază mai greu decât în sistemul de hrănire obligatoriu, datorită numărului mai mic de persoane alocate la drepturi de hrană. Aici există șanse mai mari de achiziționare de noi utilaje.	3 1 2
Alte aspecte	Obținerea autorizațiilor sanitare și efectuarea examenelor medicale periodice pentru personal reprezintă obligațiile operatorului; avantaj pentru transportul hranei în alte locații pentru tabere și exerciții; meniurile se repetă săptămânal, preparate slab-calitative. Minim două popote pentru hrănirea prin norme de hrană într-o singură unitate.	Dificultăți în obținerea autorizației sanitar-veterinare; controalele medicale se fac la zi; unitățile militare nu mai dispun de mijloace adecvate pentru transportul alimentelor și a hranei pentru tabere sau aplicații; meniurile sunt limitate la feluri de mâncare de bază, conforme cu L-12/2002, fiind uneori utilizare rețete învechite; respectă aportul caloric, impune hrănirea sănătoasă. Minim două popote pentru hrănire pe norme de hrană într-o singură unitate.	Eforturi diminuate în vederea renovării unor spații necesare hrănirii; reducerea numărului acestora pentru obținerea autorizației sanitare; existența unui mijloc de transport alimente, necesar aprovizionării; meniuri diversificate; se prepară mai puține feluri de mâncare pe zi; nu este asigurat întotdeauna plafonul caloric necesar. O singură popotă poate asigura hrănirea personalului militar al mai multor unități, la nivel de microgarnizoană sau chiar de garnizoană.	3 1 2

2.2. Hrănirea personalului prin popote contra cost

Conform tabelului de mai sus, se cuvine să extragem o serie de puncte tari, respectiv de puncte slabe ale sistemului contra cost.

Punctele tari ale hrănirii personalului Armatei prin popote contra cost sunt, conform studiului renumitului profesor Emil Mare:

• avantajul cel mai important constă în prepararea oricăror meniuri și feluri de mâncare prin diversificarea acestora, neexistând restricții impuse de L-12/2002;

• începând cu anul 2020 se înregistrează în contabilitate produsele agroalimentare achiziționate;

• în funcție de preferințele culinare ale abonaților, se permite prepararea și servirea unor meniuri *à la carte*;

• există posibilitatea utilizării unei singure popote pentru a asigura hrănirea militarilor din mai multe unități, la nivel de microgarnizoană sau chiar de garnizoană. În acest caz se reduc cheltuielile necesare organizării și funcționării popotelor, un avantaj esențial și demn de luat în considerare dacă se dorește economisirea fondurilor;

• activitatea este centrată doar pe serviciul prestat, profitul nefiind un scop în sine;

• produselor agroalimentare se achiziționează cu fonduri încasate de la abonați, rezultând eficientizarea sistemului de hrănire și economisirea fondurilor cheltuite pentru procurarea alimentelor în exces;

• produsele agroalimentare necesare se asigură prin autoaprovizionare sau prin depozitele unităților militare;

• produsele agroalimentare necesare se pot aproviziona și de la operatorii economici sau producătorii particulari. Astfel, avem avantajul diversificării alimentelor dar și o fluctuație a prețurilor, prin utilizarea costului mediu ponderat, comparativ cu achiziționarea centralizată a alimentelor prin contracte de furnizare;

• necesar minim de personal și servirea mesei pe bază de voluntariat. Costuri de funcționare foarte mici;

• calitatea hranei este mai ridicată pentru că nu se limitează la valoarea alimentelor din normele de hrană;

• facilități diverse, printre care amintim faptul că pot servi masa la aceste popote și cadrele militare în rezervă sau în retragere.[6]

Punctele slabe ale hrănirii personalului Armatei prin popote contra cost sunt prezentate în continuare:

• nu se poate asigura hrănirea pe timpul exercițiilor, taberelor sau instrucției, în afara locului de dislocare permanentă a unității/unităților militare;

• spațiile necesare preparării și servirii hranei, cele necesare depozitării și păstrării produselor agroalimentare și ambalajelor aferente, precum și spațiile aferente instalării utilajelor frigorifice și mijloacelor de mică mecanizare se întrețin și repară prin grija structurilor beneficiare, ceea ce presupu-

[6] Emil Mare, Cătălin Cioca, „Studiu privind eficientizarea hrănirii efectivelor armatei în etapa actuală, marcată de efectele crizei economice mondiale", în *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I"*, nr. 1/2010, p. 8.

ne o cheltuială în plus.”[7]

Având în vedere atât punctele tari, cât și cele slabe ale sistemului de hrănire contra cost, foarte importanți sunt furnizorii de produse agroalimentare care fac parte din lanțuri de aprovizionare-livrare diferite. Astfel, competiția dintre ofertanți în condiții benefice ale corelației calitate-preț, dar și apropierea firmelor furnizoare de locațiile organizațiilor militare beneficiare reprezintă criterii deosebit de importante în realizarea hrănirii eficiente contra cost, în actualele condiții de criză economică și pandemică[8].

Corelând argumentele prezentate, reiese faptul că hrănirea prin popotă contra cost primează în detrimentul sistemului de hrănire externalizat sau sistemului propriu obligatoriu.

Concluzii

Din informațiile prezentate anterior, rezultă că prin numeroase studii de specialitate, specialiștii doresc să ajungă la un numitor comun fără a ignora sau minimaliza importanța și aportul sistemului de hrănire propriu. Putem afirma că sistemul de hrănire externalizat răspunde mult mai bine realităților cu care se confruntă sistemul militar românesc actual, comparativ cu sistemul de hrănire obligatoriu, printre care amintim și diminuarea unor categorii importante de cheltuieli impuse de aprovizionare, transport, depozitare, gestionare, dotare și consum de utilități.

Totodată, sistemul externalizat, ca și cel propriu obligatoriu, asigură respectarea fluxului tehnologic impus de plafonul caloric și structura normelor de hrană, teoretic. În schimb, din punct de vedere practic, realitatea este diferită, mai ales când meniurile se repetă, calitatea hranei lasă de dorit sau lipsa gustului primează cu desăvârșire.

Totuși, din punctul meu de vedere, actuala legislație în vigoare impune hrănirea obligatorie, dar prin realizarea unui calcul simplu se ajunge la un total de funcții necesare a fi înființate, precum și la un cost total implicat de infrastructură, corelate cu deficitul de personal specializat, ceea ce ar trebui să determine câteva semne de întrebare pentru comandanții (șefii) decidenți, dar și gândire mai aprofundată asupra tuturor necesităților adecvate uniformizării hrănirii în sistemul militar.

Așadar, consider că sistemul de hrănire contra cost este eficient. Până la uniformizarea sistemului de hrănire, este necesară redimensionarea statelor de organizare, și nu în ultimul rând, posibilitatea școlarizării personalului de intendență în funcție de necesitățile țării, deoarece deficitul este evident net inferior.

[7] S.M.G. – 16 din 24.02.2015, *Ordin privind Activitatea de hrănire a personalului încadrat în structurile din compunerea și din subordinea Statului Major al Apărării*, p. 23.

[8] Gheorghe Minculete, Polixenia Olar, „‘Push’ and ‘Pull’ Systems in Supply Chain Management. Correlative Approaches in the Military Field”, în *Journal of Defence Resources Management*, Vol. 7, Issue 2(13), 2016, pp. 165-172.

Bibliografie:

1. Hotărârea Guvernului nr. 1474 din 25 noiembrie 2009, *Aprobarea normelor de hrană și a normelor de înzestrare cu tehnică și materiale necesare hrănirii*, Monitorul Oficial al României, nr. 835 din 3 decembrie 2009.
2. L-381 din 05.03.2020, *Concepția privind refacerea capabilităților proprii de hrănire în Armata României*.
3. M. 155 din 12.12.2002, *L-12, Ordin pentru aprobarea Instrucțiunilor privind alimentația personalului din Armata României*.
4. S.M.G. – 16 din 24.02.2015, *Ordin privind Activitatea de hrănire a personalului încadrat în structurile din compunerea și din subordinea Statului Major al Apărării*.
5. BADEA, Dorel, *Managementul sistemelor logistice militare. Elemente fundamentale*. Sibiu, Editura Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, 2011.
6. CHIRIȚĂ, Marius, „Analiză comparativă privind hrănirea personalului Armatei României”, în *Revista Comunicațiilor și Informaticii*, nr. 1/2014.
7. MARE, Emil; Cătălin CIOCA, „Studiu privind eficientizarea hrănirii efectivelor armatei în etapa actuală, marcată de efectele crizei economice mondiale”, în *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, nr. 1/2010.
8. MINCULETE, Gheorghe, „Prezent și perspectivă în intendența română”, în *Revista Academiei Forțelor Terestre*, nr. 4(24), 2001.
9. MINCULETE, Gheorghe; Polixenia OLAR, „‘Push’ and ‘Pull’ Systems in Supply Chain Management. Correlative Approaches in the Military Field”, în *Journal of Defence Resources Management*, Vol. 7, Issue 2(13), 2016.

Colocviu strategic
Redactor: CS II dr. Cristian BĂHNĂREANU
Pagină web: https://cssas.unap.ro/ro/cs.htm
e-ISSN 1842-8096, 80/2021

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate
Adresă: șos. Panduri, nr. 68-72, sector 5, București
Telefon: 021.319.56.49, Fax: 021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Website: https://cssas.unap.ro